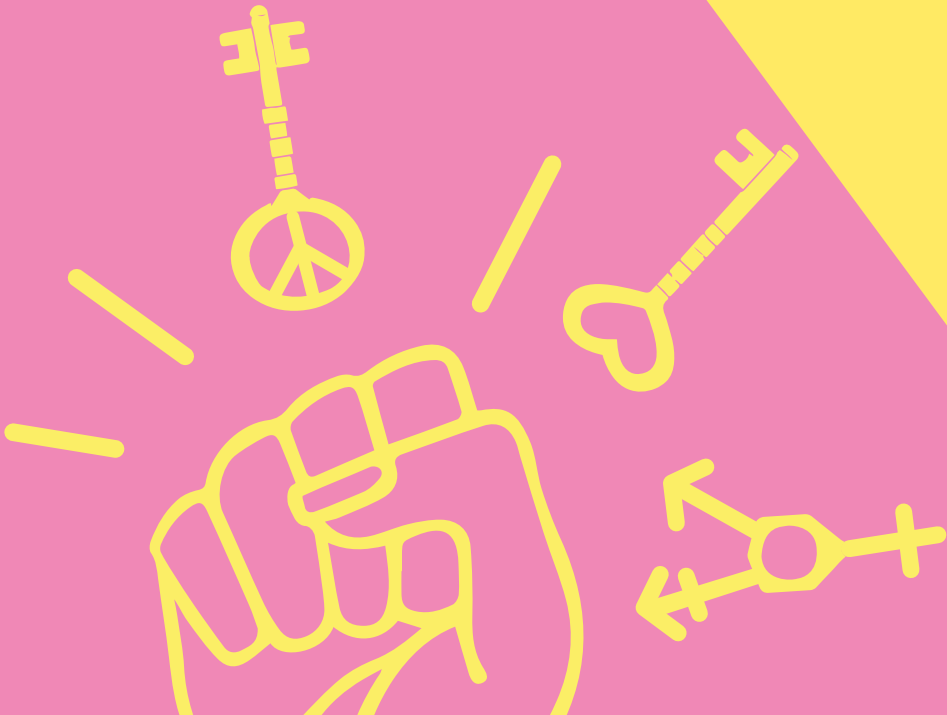

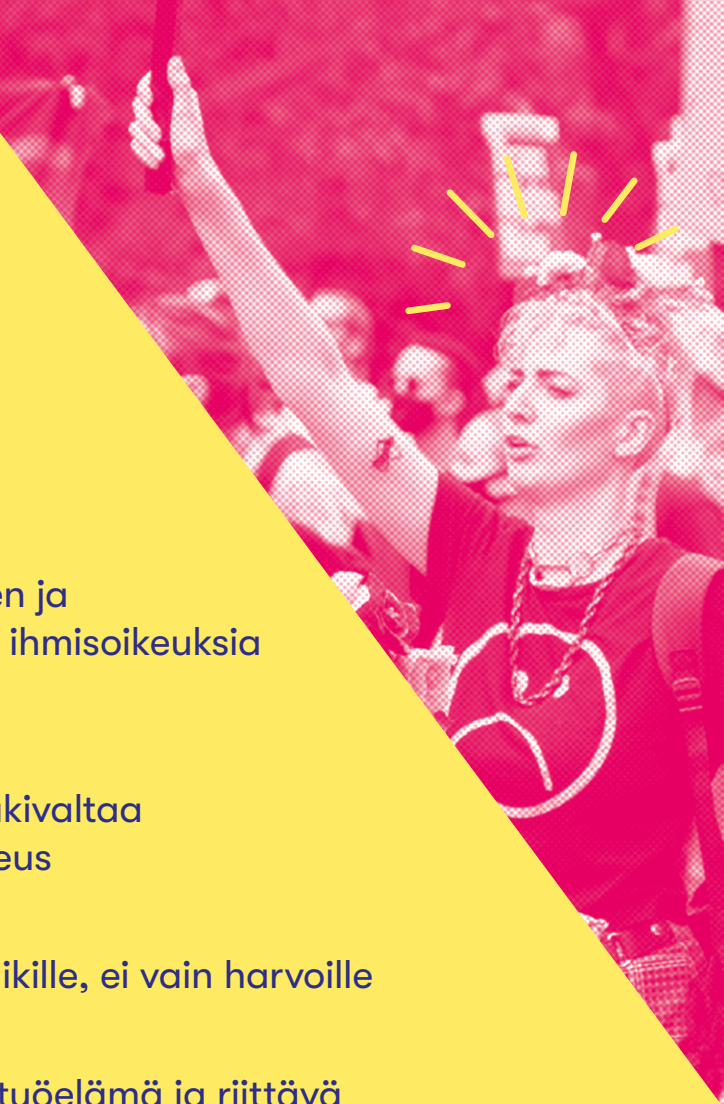
VASEMMISTO- FEMINISTISEN YHTEISKUNNAN AVAIMET

VASEMMISTONAISTEN POLIITTINEN OHJELMA

Sisältö

Alkusanat

1.
Naisten, tyttöjen ja
vähemmistöjen ihmisoikeuksia
vahvistettava
2.
Elämä ilman väkivaltaa
on jokaisen oikeus
3.
Hyvinvointia kaikille, ei vain harvoille
4.
Tasa-arvoinen työelämä ja riittävä
toimeentulo kaikille
5.
Maailman naisten oikeuksista
huolehdittava
6.
Ilmastonmuutos on tasa-arvokysymys

Kohti vasemmistofeminististä yhteiskuntaa!

Lukuisat tekijät vaikuttavat ihmisen mahdollisuuksiin elää oman näköistään elämää vapaana ja päättäen itse elämänsä sisällöstä. Vapauden esteet, hierarkiat ja alistussuhteet perustuvat moniin tekijöihin, joista sukupuoli on yksi merkittävimmistä. Sukupuolen lisäksi eriarvoisuutta luovia kategorioita ovat esimerkiksi taloudellinen asema, etninen tausta, yhteiskuntaluokka, ikä, seksuaalinen suuntautuminen, terveys ja toimintakyky. Sukupuoli kietoutuu yhteen näiden seikkojen kanssa.

Vasemmistolaisen feminismin keskiössä on ymmärrys siitä, että sukupuolen lisäksi yhteiskuntaluokka ja taloudellinen asema määrittävät merkittävästi ihmisen mahdollisuuksia toteuttaa itseään ja elää tasavertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Taloudellisen hierarkian lisäksi meitä rajoittavat myös muut hierarkiat. Tämä asiakirja nostaa esiin vasemmistofeministisen poliittisen vaihtoehdon ja tavoitteita, jotka purkavat eriarvoistavia hierarkioita ja mahdollistavat ihmisille vapauden ja tasa-arvoisen elämän.

Vasemmistofeministisen yhteiskunnan avaimet ovat kädessäsi. Tässä Vasemmistonaisten poliittisessa ohjelmassa taustoitetaan tasa-arvon haasteita ja kerrotaan toimenpiteistä, joilla pääsemme kohti vasemmistofeminististä yhteiskuntaa.

1. Naisten, tyttöjen ja vähemmistöjen ihmisoikeuksia vahvistettava

Naisten oikeus päättää itse omasta ruumiistaan, seksuaalisuudestaan ja lisääntymisestään on keskeinen – ja jatkuvasti kyseenalaistettu – ihmisoikeus. Poliittiset konservatiivit ja uskonnolliset fundamentalistit niin länsimaissa kuin kehittyvissä maissakin liittyvät usein yhteiseen vastarintaan, kun puhutaan naisten oikeuksien parantamisesta.

Ihmisoikeuksien toteutumista estävät myös viranomaisten tietämättömyys naisten oikeuksista ja kyvyttömyys tunnistaa ihmisoikeusloukkauksia. Oikeuksien toteutumista ei myöskään seurata riittävästi.

Ihminen on erityisen haavoittuvassa asemassa silloin, kun hän ei ole tietoinen omista oikeuksistaan esimerkiksi kielitaidon takia tai siksi, ettei tunne tarpeeksi hyvin yhteiskunnan rakenteita. Erityisesti hyväksikäytön tai ihmiskaupan uhrien on äärimmäisen vaikeaa pitää kiinni oikeuksistaan. Tarvitaan yhteiskunnan apua sen varmistamiseen, että esimerkiksi fyysinen ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus kuuluu kaikille. Sukupuolittunut ja seksuaalisuutta loukkaava väkivalta on tunnistettava myös turvapaikanhakuprosessissa. Kotoutumispalvelut ja kielikurssit on taattava myös työvoiman ulkopuolella oleville.

Keskeinen perusoikeus on myös mahdollisuus päästä valtaan ja osallistua julkiseen toimintaan niin politiikassa, liike-elämässä, mediassa kuin kaikkialla muuallakin. Se ei edelleenkään toteudu automaattisesti sen enempää Suomessa kuin muuallakaan maailmassa. Vaikeinta osallistuminen yhteiskunnalliseen ja

poliittiseen toimintaan sekä kulttuuri- ja talouselämään on siirtolaisilla, vammaisilla ja muilla syrjintävaarassa olevilla ihmisillä. Naisiin taas kohdistuu poliittisina toimijoina sukupuolensa perusteella oletuksia ja vaatimuksia, joita ei vastaavasti miehiin kohdistu. Naisten asiantuntijuus ja poliittinen pätevyys saatetaan myös kyseenalaistaa herkemmin.

Oikeus omaan sukupuoleen kuuluu kaikille. Translakia tulee muuttaa siten, että itsemääräämisoikeus koskee myös alaikäisiä. Murrosikää jarruttavien hormoniblokkerien saatavuutta on helpotettava. Alaikäisen transprosessi perustuu lapsen iän ja kehitystason huomioimiseen YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti. Myös lasten kehollinen koskemattomuus ja itsemääräämisoikeus on turvattava. Lääketieteellisesti tarpeettomat ja ilman lapsen suostumusta tehtävät kehon sukupuolitettujen piirteiden muokkaamiseen tähtäävät hoidot tulee kieltää.

Kehollinen ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus kuuluu kaikille. Suomen vanhentunutta aborttilakia päivitettiin kansalaisaloitteen ja vasemmistoliton kansanedustajan laatiman lakialoitteen toimesta edellisellä vaalikaudella. Uusittu laki kunnioittaa kehollista itsemääräämisoikeutta, sillä päätöksen perusteluiden vaatimisesta luovutaan ja oikeus aborttiin perustuu raskaana olevan omaan tahtoon. Lisäksi laissa luovuttiin kahden lääkärin lausunnon vaatimisesta. Laki tarvitsee kuitenkin vielä kokonaisuudistuksen, jotta laki saadaan kokonaisuudessaan päivitettyä tähän päivään.

Suomen laki steriloinnista on vanhentunut eikä kunnioita ihmisen itsemääräämisoikeutta. Laki tulee uudistaa niin, että sterilisaation saamisen edellytyksiä helpotetaan merkittävästi, puolison suostumuksen kysymisestä luovutaan ja toimenpiteeseen pääsyn ikäraja lasketaan merkittävästi nykyisestä 30 ikävuoden vaatimuksesta.

Seksuaalikasvatusta tulee vahvistaa kaikilla oppiasteilla. Kasvatuksessa tulee ehkäisytiетouden lisäksi painottaa suostumuksen ja nautinnon merkitystä sekä oman sekä muiden itsemääräämisoikeuden tunnistamista. Seksuaalikasvatuksessa tulee huomioida sukupuolen, suhteiden ja seksuaalisuuden moninaisuus. Kasvatuksessa tulee olla seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöihin kohdistuvan syrjinnän ja vihan vastainen ote.

Suostumuskulttuuria tulee vahvistaa myös aikuisten keskuudessa ja sen tulee ulottua myös kaupallisiin seksipalveluihin. Oikeus suostumukselliseen seksiin kuuluu myös seksiä myyvälle henkilölle ja seksipalvelun ostajan tulee varmistaa, ettei myyjä ole ihmiskaupan, parituksen tai muun hyväksikäytön uhri. Suomessa on kulttuuri, jossa seksiä myyviin kohdistuvia rikoksia ei osata tai haluta tutkia. Tähän on saatava muutos, sillä kaikkien tulee olla yhdenvertaisia lain edessä. Ymmärrystä hyväksikäyttörikoksista tulee laajentaa.

Ihmisoikeuksiin kuuluu myös esteettömyys. Yhteiskunnan esteettömyys tulee huomioida monella eri tasolla tilojen ja palveluiden suunnittelussa. Esteettömyys on laajempi käsite kuin tilojen esteettömyys, jossa siinäkin on suurta parantamisen varaa. Palveluiden siirtyessä entistä enemmän verkkoon on huomioitava myös verkon esteettömyys. Esteellisyyttä voivat aiheuttaa monenlaiset syyt, kuten vammat tai esimerkiksi neuroepätyypillisyydet.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Järjestetään terveydenhuollon ja kouluterveydenhuollon henkilöstölle, vanhemmille, maahanmuuttajayhteisölle ja opettajille koulutusta tyttöjen sukuelinten silpomisen riskeistä ja siitä, miten silpominen estetään.
- Lisätään poliisin, lääkäreiden, opettajien ja muiden ammattilaisten koulutusta ihmiskaupan uhrien, sukuelinten silpomisen ja muiden ihmisoikeusrikkomusten tunnistamiseksi.
- Parannetaan ihmiskaupan uhrien auttamispalveluita. Palveluiden piiriin pääseminen ei saa riippua uhrin valmiudesta edesauttaa rikosprosessia.
- Palautetaan humanitaarinen oleskelulupa ja huomioidaan sukupuoliin ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva vaino turvapaikan myöntämisen perusteena.
- Varmistetaan, että translaki huomioi myös alaikäisten itsemääräämisoikeuden omaan sukupuoleen. Juridinen sukupuolen korjaaminen tulee sallia myös alaikäisille.
- Turvataan ei-binääristen ihmisten hoitoon pääsy. Sukupuolikategorioita tulee olla enemmän kuin kaksi.

- Lopetetaan intersukupuolisten lasten kosmeettinen sukelinkirurgia ja tarpeettomat hormonihoitot.
- Aborttilain kokonaisuudistus niin, että laki uudistetaan kauttaaltaan raskaana olevan itsemääräämisoikeutta kunnioittavaksi ja prosessi abortin saamiseksi on sujuva.
- Uudistetaan sterilöimislaki niin, että se on yhdenmukainen muiden Pohjoismaiden kanssa ja kunnioittaa itsemääräämisoikeutta. Puolison luvan kysymisestä luovutaan ja sterilisaation saamisen ikärajaa lasketaan merkittävästi nykyisestä 30 ikävuoden vaatimuksesta.
- Siirretään kuukautis-, inkontinenssisuojat ja hormonihoitot matalimpaan arvonlisäveroluokkaan.
- Taataan peruskouluihin tasa-arvo-, ihmisoikeus- ja rauhankasvatusta, joka opettaa tiedostamaan omat oikeudet ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia. Huomioidaan seksuaalikasvatuksessa suostumuskulttuurin edistäminen.
- Varmistetaan, että poliiseilla on riittävästi osamaista käsitellä seksiä myyvien kohtaamaa väkivaltaa ja viedä heidän rikosprosessejaan eteenpäin.
- Varmistetaan, että seksin ostamista ihmiskaupan uhrilta tai parituksen käsitellään hyväksikäyttörikoksena.
- Poistetaan epäily seksin myymisestä ulkomaalaislain käännytysperusteista. Seksin myyntikielto julkisella paikalla tulee poistaa laista. Poliisin etniseen profilointiin kaupallisen seksin työntekijöitä tai heidän sellaisiksi epäilemiään kohtaan tulee puuttua.
- Selvitetään parituslainsäädännön muuttamista niin, että se ehkäisee seksipalveluita myyvien hyväksikäyttöä ja takaa mm. turvalliset työskentelyolosuhteet.
- Panostetaan esteettömyyteen laaja-alaisesti julkisten tilojen ja palveluiden suunnittelussa.
- Tarjotaan poronhoitajille sijaisapua raskauden ja synnytyksen sekä muiden perhesyiden takia kuten muillekin maatalousyrittäjille.

2. Elämä ilman väkivaltaa on jokaisen oikeus

Naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen Suomen suurimpia ihmisoikeusloukkauksia. Oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja elämään ilman väkivaltaa ei vieläkään toteudu. Suomessa lähes joka toinen nainen on elämänsä aikana kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa tai molempia. Kouluterveyskyselyissä seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua kertoo kokeneensa noin puolet yläkoulussa ja toisella asteella opiskelevista tytöistä.

Naisiin kohdistuva väkivalta koskettaa kaikenikäisiä naisia. Tunnistamatta jää usein ikäihmisten kohtaama taloudellinen, henkinen tai fyysinen kaltoinkohtelu. Väkivaltaan puuttumiseksi tarvitaan matalan kynnyksen toimenpiteitä sekä turvakoteihin panostamista. Naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisessa Istanbulin sopimuksessa sanotaan, että turvakotipaikkoja tulisi olla 1/10 000 asukasta eli Suomessa 550. Suomessa ei olla tällä hetkellä lähelläkään tätä tilannetta.

Lähisuhdeväkivaltaa kohdanneiden palveluiden tulee olla sukupuolisensitiivisiä ja huomioida palveluiden käyttäjinä naiset, miehet ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat. Palvelut tulee rakentaa niin, että ne ovat aidosti saavutettavia kaikille sukupuolille. Väkivaltaa käyttävien palveluissa tulee huomioida myös naiset väkivallan käyttäjinä. Lähisuhdeväkivallan palveluissa ja lastensuojelussa tulee ottaa huomioon lapset väkivallan uhreina ja aikuisten väkivallan todistajina. Väkivallan näkemistä tulee käsitellä lapsiin kohdistuvana henkisenä väkivaltana.

Rasismien ja naisvihan kietoutuminen yhteen näkyy muun muassa lisääntyneessä vihapuheessa, joka tutkimuksen mukaan kohdistuu naisiin ja miehiin eri tavoilla. Erityisen alttiita vihapuheelle ja siihen liittyvälle häirinnälle ovat uskonnollisiin ja etnisiin vähemmistöihin sekä kieli-, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat. Vihapuhe ja riski sen kohtaamiselle vaikuttavat naisten ja vähemmistöihin kuuluvien poliittiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Näin vihapuhe heikentää tasa-arvoa ja toimii vakavana esteenä ihmisten perusoikeuksien toteutumiselle.

Myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat sateenkaari-ihmiset kohtaavat väkivaltaa, seksuaalista ahdistelua ja syrjintää sekä kotona, kouluissa, työelämässä, palveluissa että mediassa. Esimerkiksi suomalaisista transnuorista noin puolet on ajatellut itsemurhaa. Myös feministisessä liikkeessä tulee tunnistaa ja tuomita transihmisiin kohdistettu viha ja tehdä systemaattisesti töitä sen kitkemiseksi.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Lisätään turvakotipaikkojen määrää suositusten mukaiseksi (550 paikkaa). Jokaisella hyvinvointialueella tulee olla vähintään yksi turvakoti.
- Huolehditaan siitä, että turvakotipalvelut ovat esteettömiä ja niissä huomioidaan nykyistä paremmin vammaisten naisten, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien naisten, romaninaisten ja maahanmuuttajataustaisten, paperittomien, päihdeongelmaisten sekä pakolais- ja turvapaikkaa hakevien naisten tarpeet. Turvakotipalveluita tulee saada myös saamen kielillä.

- Edistetään turvakotipalveluajan jälkihuoltoa.
- Koulutetaan poliiseja tunnistamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa.
- Lopetetaan rikosten sovittelu lähisuhdeväkivaltatilanteissa
- Luovutaan 250 euron maksusta, joka peritään lähestymiskiellon hakijalta hylkäävästä päätöksestä.
- Otetaan väkivallan toistuvuus huomioon raskauttavana seikkana tuomiota annettaessa.
- Turvataan seksuaalisen väkivallan uhreille tarkoitettujen Seritukikeskusten toiminta.
- Lisätään sukupuoli viharikoksen määritelmään, kiihottaminen kansanryhmää vastaan -rikosnimikkeen tunnusmerkistöön sekä rangaistusten koventamisperusteisiin.
- Lisätään poliisin ja syyttäjälaitoksen resursseja tutkia viharikoksia.
- Varmistetaan avioliittoon pakottamisen rangaistavuus ja mahdollistetaan pakkoavioliiton mitätöinti pikimmiten.
- Ei tunnusteta ulkomailla alaikäisenä solmittuja avioliittoja Suomessa.
- Muutetaan asevelvollisuus siten, että se kohtelee kaikkia sukupuolia tasa-arvoisesti. Nykyinen laki asevelvollisuudesta syrjii miehiä ja on yksi Suomen merkittävimmistä ihmisoikeus- ja tasa-arvo-ongelmista. Palvelukseen tulisi valita sukupuolen sijaan motivaation ja osaamisen perusteella. Samalla siviilipalveluksen kestoja tulee lyhentää ja aseistakieltäytyjien rankaisemisesta luopua.
- Tarjotaan pedofiilisiä taipumuksia itsessään tunnistaville matalan kynnyksen neuvonta- ja terapiapalveluita osana julkisia sosiaali- ja terveystalouksia.

3. Hyvinvointia kaikille, ei vain harvoille

Maksuttomat ja saavutettavat, valtaosin julkisesti tuotetut palvelut ovat pohjoismaisen hyvinvointivaltion ja ihmisten hyvinvoinnin perusta. Ne ovat myös keskeisessä roolissa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Naiset ovat enemmistössä julkisten palveluiden käyttäjinä ja tuottajina.

Uusien hyvinvointialueiden tehtävänä tulee olla tuottaa kaikille saavutettavia ja tasalaatuisia julkisia palveluita, jotka edistävät tasa-arvoa. Palveluiden järjestämisessä keskeistä on huolehtia niin palvelun laadusta ja saavutettavuudesta kuin palveluita tuottavien työntekijöiden oikeuksistaakin.

Yhteiskunnan palveluiden ja tukien tulee huomioida perheiden moninaisuus. Tukijärjestelmät ovat edelleen ydinperhekeskeisiä eivätkä huomioi riittävän hyvin eri perhemuotoja, kuten yksinhuoltajia, uusperheitä, sateenkaariperheitä tai vuoroasuvia lapsia perheineen. Lapsi- ja perhepalveluiden työntekijöitä tulee kouluttaa perheiden moninaisuudesta. Lapsen vuoroasuminen on huomioitava molempien kotitalouksien kohdalla koko palvelujärjestelmässä, kuten asumistuessa, koulukyydeissä, vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuksissa sekä oikeudessa varhaiskasvatukseen, kiireettömiin sosiaali- ja terveyspalveluihin ja lastensuojelun avohuollon palveluihin. Yksinhuoltajat tarvitsevat tukea esimerkiksi koulujen loma-aikoina, joiden pituus tuottaa monille suuria haasteita.

Laadukas varhaiskasvatus ja peruskoulu ovat tasa-arvoisen yhteiskunnan tae. Varhaiskasvatusta ei saa altistaa voitontavoittelulle vaan palvelun tulee olla kaikkien lasten saavutettavissa julkisesti tuotettuna ja riittävillä resursseilla. Peruskouluissa on taattava riittävän pienet luokkakoot ja riittävät tuetun oppimisen resurssit. Sukupuolisensitiivisellä kasvatuksella ja koulutuksella vaikutetaan tasa-arvon edistymiseen. Sukupuolisensitiivinen kasvatus ja koulutus on ennen kaikkea lapsen edun mukaista, sillä se antaa lapselle vapauden kasvaa omanlaisekseen ilman sukupuolinormien kahleita. Kasvatuksen ja koulutuksen tulee olla sukupuolisensitiivistä kaikille oppiasteilla. Edistetään tunnetaitokasvatuksen järjestämistä sekä varhaiskasvatuksessa että peruskoulussa.

Mahdollisuus nauttia tai ilmaista itseään taiteen ja kulttuurin keinoin on jokaisen oikeus. Taide- ja kulttuuripalvelut ovat peruspalveluita, joiden tulee olla jokaisen saatavilla. Vapaan ja kriittisen taiteen ja kulttuurin avulla yhteiskunnassa voidaan käsitellä inhimillisesti myös yhteiskunnallisesti vaikeita aiheita, minkä takia taide ja kulttuuri ovat demokraattisen ja sivistyneen yhteiskunnan tukipilareita.

Sukupuolten tasa-arvo ei toteudu liikunnassa ja urheilussa. Sukupuolensa takia syrjintää kokevat erityisesti tytöt, naiset ja transihmiset, jotka toimivat urheilijana, tuomarina tai valmentajana. Transnaisten ja ei-binääristen sulkeminen ulos naisten sarjoista on syrjintää ja uhkaa myös cis-naisten oikeuksia. Transnaisten ja ei-binääristen osallisuus urheilussa on turvattava. Naisten sarjoissa urheiluun kohdistuu itsemääräämisoikeutta loukkaavia asu- ja varustekäytäntöjä sekä muita vaatimuksia.

Naisten kokema asunnottomuus on lisääntynyt. Tähän tilanteeseen liittyy usein lähisuhdeväkivaltaa, lasten huostaanottoa sekä mielenterveys- ja päihdeongelmia. Asunnottomat, paperittomat ja päihdeongelmaiset naiset ovat alttiita väkivallalle ja seksuaaliselle hyväksikäytölle. Asunnottomien palveluja kehitettäessä tulee huomioida naiset ja sukupuolivähemmistöt. Asunnottomien parissa työskenteleville tulee tarjota koulutusta nais erityisestä työotteesta ja sukupuolen moninaisuuden tunnistavaa sukupuolisensitiivistä osaamista.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Säädetään sukupuolivaikutusten arvioinnista laki, joka velvoittaa valtion lisäksi myös kunnat ja hyvinvointialueet ulottamaan sukupuolivaikutusten arvioinnin kaikkeen päätöksentekoon. Jokainen poliittinen taso toteuttaa selonteon tasa-arvon toteutumisesta eri toimialoilla.
- Lisätään sukupuolisensitiivistä lasten kohtaamista ja kasvatusta jo neuvoloista lähtien varhaiskasvatukseen ja kaikille kouluasteille.
- Varmistetaan, että opettajankoulutuksessa tarjotaan kaikille koulutusasteille työllistyvälle opiskelijoille kattavat valmiudet työskennellä sukupuolisensitiivisesti. Myös jo alalla työskenteleville on tarjottava mahdollisuus päivittää osaamistaan.
- Tarjotaan maksuton ehkäisy ja maksuttomat kuukautissuojat valtakunnallisesti alle 25-vuotiaille sekä asunnottomille ja paperittomille.
- Kehitetään ikääntymistä ja tarvittavia hoivapalveluita tukevia yhteisöllisiä asumismuotoja.
- Huomioidaan hyvinvointipalveluissa digitaalisia apuvälineitä hyödynnettäessä, että kukaan ei jää palvelujen ulkopuolelle puutteellisen osaamisen tai vaillinaisten välineiden vuoksi.
- Turvataan kotipalvelun, tehostetun palveluasumisen sekä ympäri-vuorokautisen vanhuspalvelun resurssit, jotta voidaan taata inhimillinen ja tarpeen mukainen hoiva ja hoito.
- Huolehditään omaishoitajien jaksamisesta ja toimeentulosta, mutta varmistetaan samalla, ettei työikäisiä naisia sidota omaishoitajiksi

liian huonojen tai saavuttamattomissa olevien palvelujen takia. Omaishoitajien palkkiokriteerit yhtenäistetään valtakunnallisesti ja palkkioiden tasoa korotetaan.

- Huolehditaan yksinhuoltajien jaksamisesta siten, että kehitetään palvelumuotoja kuntien perhetyöhön ja lastensuojeluun ja helpotetaan kotiavun saamista.
- Puututaan lapsiperheköyhyyteen ja parannetaan yksinhuoltajien taloudellista asemaa.
- Puretaan lastensuojelun aliresursointi ja jonot. Varmistetaan, että lastenvalvojalla on riittävästi osaamista perheiden moninaisuudesta ja lasten vuoroasumisesta.
- Huomioidaan lapsen vuoroasuminen molempien kotitalouksien kohdalla koko palvelujärjestelmässä, kiireellisimpänä asumistuki.
- Selvitetään vuoroasuvien lasten mahdollisuutta olla kirjoilla molemmissa kodeissa.
- Tarjotaan vuorohoitoa myös pienille koululaisille. Koulujen loma-ajoille tulee pikkukoululaisille järjestää maksutonta päivätoimintaa.
- Huolehditaan siitä, että päihteitä käyttäville sekä asunnottomille naisille on omia asumisyksiköitä, päiväkeskuksia, kohtaamispaikkoja ja turvallisempia tiloja, joissa viettää aikaa.
- Suomen tulee muiden Euroopan maiden tavoin tunnistaa ja tilastoida sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kohdistuvaa asunnottomuutta ja sen uhkaa, jotta siihen voidaan puuttua.
- Transnaisten ja ei-binääristen asema liikunnassa ja urheilussa on turvattava. Huomioidaan sukupuolinen moninaisuus liikuntakasvatuksessa.
- Tarjotaan tukipalveluita raskaana oleville päihteitä käyttäville naisille ja tukea varhaislapsuudessa koko perheelle.
- Naistaiteilijoiden ja -urheilijoiden palkkioiden, apurahojen ja toimintaedellytysten on oltava yhdenmukaisia miesten vastaavien palkkioiden kanssa.

4. Tasa-arvoinen työelämä ja riittävä toimeentulo kaikille

Suomalaiset työmarkkinat ovat edelleen vahvasti jakautuneet eli segregoituneet sukupuolen mukaan. Naisen euro on yhä vain 84 senttiä. Naiset tekevät miehiä enemmän vastentahtoista osa-aikatyötä ja heistä erityisesti nuoret naiset kärsivät vakituisen työn puutteesta. Työelämän tasa-arvon parantamiseen on monia keinoja, mutta ne vaativat pitkäjänteistä, yli hallituskaudesta sitoutumista. Näitä keinoja ovat mm. samapalkkaohjelmat ja palkka-avoimuuden edistäminen. Tasa-arvolakia tulee uudistaa palkka-avoimuuden edistämiseksi.

Työelämän segregaaation purkamisessa myös asenteilla on vaikutusta. Meillä on edelleen vahvoja asenteita siitä, millaiset työt kuuluvat kullekin sukupuolelle. Segregaation purkaminen on ennen kaikkea kasvatuskysymys: sukupuolisensitiivisellä otteella voidaan murtaa sukupuolistereotyyppioita kotona tehtävästä kasvatuksesta ja varhaiskasvatuksesta lähtien. Erityisesti oppilaanohjauksessa tarvitaan sukupuolisensitiivisyyttä sekä intersektionaalista otetta, jotta oppilaita ei ohjata tiettyyn suuntaan heidän luokkataustansa tai etnisen taustansa takia.

Työntekijöiden hyvinvointiin ja jaksamiseen on panostettava. Esimerkiksi soteala ja kasvatusala on ajettu kriisiin, jossa työntekijöiden työolot ja palkat eivät vastaa oikeudenmukaista kohtelua.

Naisten asemaan työmarkkinoilla vaikuttaa myös hoivavastuun epätasainen jakautuminen. Naisten työnteon ja perheen yhteensovittamiseksi tarvitaan hoivavastuun tasaisempaa jakautumista miesten ja naisten kesken niin pienten lasten kuin myös ikääntyvien tai erityistarpeisten omaisten kohdalla. Työelämässä tulee olla joustoja, joilla huomioidaan perheystävällisyys.

Hoivavastuun epätasainen jakautuminen, työmarkkinoiden sukupuolisegregatio sekä naisten miehiä pienemmät palkat näkyvät naisten köyhyysriskinä. Köyhyys on yleisintä yksinhuoltajien, eläkeläisnaisten, maahanmuuttajataustaisten naisten, vammaisten naisten sekä romaninaisten keskuudessa. Hyvinvointivaltion rapautuminen on myös syventänyt lapsiperheiden jo yli sukupolvien jatkuvaa köyhyyttä.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Puretaan työmarkkinoiden ja koulutusvalintojen sukupuolittuneita rakenteita.
- Toteutetaan palkka-avoimuus antamalla työntekijöille oikeus saada omalla työpaikallaan kaikkien työntekijöiden palkkatiedot.
- Edistetään anonyymia työnhakua.
- Toteutetaan kunnianhimoisia ja konkreettisia tekoja sisältävä samapalkkaohjelma, johon työmarkkinaosapuolet sitoutuvat.

- Seurataan perhevapaa-uudistuksen tasa-arvotavoitteiden edistymistä. Jatketaan vanhempainvapaiden uudistamista 6+6+6-mallin mukaisesti.
- Tarkastellaan osittaisen hoitovapaan kriteereitä.
- Toteutetaan sosiaaliturvan kokonaisuudistus kohti perustuloa ja arvioidaan huolella aiottujen muutosten sukupuolivaikutukset. Sosiaaliturvan uudistamisessa on huomioitava perheiden moninaisuus. Sosiaaliturvan ruokakuntakohtaisuutta on tarkasteltava kriittisesti ja yksilöllistämistä selvitettävä.
- Edistetään yhtenäistä sosiaaliturvaa kaikille riippumatta siitä, millaista ansiotyötä he tekevät. Turvataan pienyrittäjille, itsensätyöllistäjille ja pätkätyöntekijöille samat oikeudet kuin työsuhteessa oleville.
- Pienyrittäjyys ja yksinyrittäjyys ovat sukupuolittuneita ilmiöitä. Yrittäjien mahdollisuuksia pitää perhevapaita tulee parantaa. Vastentahtoista yrittäjyyttä pitää kitkeä.
- Puututaan vastentahtoisen osa-aikatyön ja määräaikaisten ketjuttamisen käyttöön. Pätkätyöntekijöillä on oltava subjektiivinen oikeus vuosilomaan.
- Ehkäistään uupumusta ja työn liiallista kuormitusta varhaisessa vaiheessa esimerkiksi siten, että koulutetaan työnantajia ja tarjotaan riittävät työterveyden palvelut.
- Turvataan työtaistelu ja lakko-oikeus kaikilla aloilla. Aktivoidaan ja kannustetaan naisia mukaan ammattiyhdistystoimintaan.
- Raskaussyrjinnältä suojaava pykälä on saatava lakiin. Raskaussyrjinnässä on kyse merkittävästä tasa-arvo-ongelmasta, josta kärsivät erityisesti pätkittäisissä työsuhteissa olevat nuoret naiset.
- Turvataan määräaikaisten työntekijöiden työsuhteen jatkuminen myös niissä tilanteissa, joissa työntekijä on raskaana tai perhevapalla, jos työnantaja on palkkaamassa uuden työntekijän mihin tahansa tehtävään.
- Toteutetaan kuuden tunnin työpäivä ansiotasoa heikentämättä.

5. Maailman naisten oikeuksista huolehdittava

Viime vuosina turvallisuustilanne myös Euroopassa on muuttunut radikaalisti Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan myötä. Sota on aina myös merkittävä tasa-arvon kriisi, sillä naiset, tytöt ja sukupuolivähemmistöt ovat sodassa haavoittuvassa asemassa. Riski joutua esimerkiksi sukupuolittuneen väkivallan, hyväksikäytön ja ihmiskaupan kohteeksi kasvaa sotatilanteessa merkittävästi. Rauha on tasa-arvon edistymisen edellytys ja rauhantyö on feministisesti tärkeää.

Tutkimusten mukaan naisten osallistuminen rauhantyöhön parantaa mahdollisuuksia saavuttaa pysyviä tuloksia rauhanprosessissa. Monissa maissa kansalaisyhteiskunta ja erityisesti naiset luovat tärkeää vastarintaa ääriliikkeiden synnylle ja lisääntymiselle. Naiset ovat kuitenkin aliedustettuina rauhanneuvotteluissa, sillä sukupuolten tasa-arvoon panostaminen ja laaja käsitys turvallisuudesta, jossa otetaan huomioon myös turvallisuus yksityiselämässä, ovat tehokkaita keinoja rauhan rakentamisessa ja sen ylläpitämisessä.

EU:n jäsenmaiden pitää pystyä sopimaan Eurooppaan tulevien turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten humanitaarisesta kohtelusta, kouluttamisesta ja kotouttamisesta. Niin Suomen kuin koko EU:n ulko-, kauppa- ja kehityspolitiikan tehtävänä on vahvistaa ihmisoikeuksia ja rauhaa ja asiallisten elinolosuhteiden rakentamista.

Suomi on ihmiskaupan kohde- ja läpikulkumaa. Ihmiskauppa on sukupuolittunut ilmiö ja tytöt ja naiset ovat yleensä seksuaalisen hyväksikäytön uhreja. Transnaiset ovat ihmiskaupassa oma marginalisoitu ryhmänsä. Ihmiskauppaan voidaan puuttua tukemalla ja kehittämällä sen vastaista työtä.

Naisten oikeuksiin kohdistuu tällä hetkellä takaiskuja ympäri maailmaa ja lisäksi naiset ovat enemmistössä maailman köyhien joukossa. Suomella ja muilla länsimailla on erityisen suuri vastuu tasa-arvon kehityksessä ja naisten aseman parantamisessa maailmanlaajuisesti. Suomen ulkopoliittikan tulee olla feminististä. EU:n ja Suomen sen jäsenenä tulee kohdistaa poliittista painetta naisvihamielisiä ja ihmisoikeuksia rikkovia valtioita kohtaan. Erityinen paine on kohdistettava EU:n jäsenvaltioihin kuten Puolaan ja Unkariin.

Nuoret naiset ja tytöt kärsivät suhteettoman paljon seksuaalikasvatuksen, ehkäisyvälineiden ja äitiysterveystenhuollon vajavaisesta saatavuudesta. Yli 200 miljoonaa naista ei tahdo lapsia, mutta heillä ei ole mahdollisuutta ehkäisyyn. Yhteiskunnan patriarkaalisuus vaikuttaa siihen, kuinka paljon tytöillä ja naisilla todellisuudessa on valtaa päättää omasta seksuaalisuudestaan ja lisääntymisestään.

WHO:n mukaan 40 prosenttia lisääntymisikäisistä naisista elää maissa, joissa aborttia on ankarasti rajoitettu tai se on kielletty kokonaan. Yli 90 % maailman aborteista tehdään kehitysmaissa. Maailmanlaajuisesti yli 60 % kaikista suunnittelemattomista raskauksista päättyy aborttiin, joista lähes puolet on vaarallisia. Sodat ja muut konfliktit lisäävät suunnittelemattomia raskauksia, kun ehkäisyn saatavuus häiriintyy ja seksuaaliväkivalta lisääntyy. Tämä puolestaan lisää vaarallisten aborttien määrää.

Euroopan parlamentti on hyväksynyt Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon komitean laatiman esityksen seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista. Sen mukaan seksuaali- ja lisääntymisoikeudet tunnustetaan ihmisoikeuksiksi. Näihin oikeuksiin kuuluu myös oikeus turvalliseen aborttiin. Aborttioikeuksia on viime vuosina kuitenkin rajoitettu myös EU:hun kuuluvissa maissa, kuten esimerkiksi Puolassa.

Unicefin arvion mukaan maailmassa elää noin 765 miljoonaa 20–24-vuotiaista, jotka ovat avioituneet ennen 18 vuoden ikää. Yli 12 miljoonaa tyttöä pakotetaan vuosittain vastoin tahtoaan naimisiin. Lapsiavioliitot ovat alaikäisille tytöille vakava uhka terveydelle ja jopa hengelle. Arviolta 16 miljoonaa 15–19-vuotiaista tyttöä synnyttää vuosittain lapsen ja yli 22 000 tyttöä kuolee joka vuosi raskaus- ja synnytyskomplikaatioihin. Raskaus- ja synnytyskomplikaatiot ovat 15–19-vuotiaiden tyttöjen yleisin kuolinsyy maailmassa.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Lisätään naisten osuutta sekä konfliktien estämisessä että rauhanneuvotteluissa ja rauhanrakentamisessa YK:n 1325-päätöslauselman mukaisesti.
- Panostetaan rauhantyöhön ja aseistariisuntaan, kuten ydinaseistamiseen, sillä ne ovat tasa-arvon edellytyksiä.
- Taataan pakolaisiksi joutuneiden naisten ja lasten sekä sukupuolivähemmistöjen turvallisuus lähtömaissa, matkalla, pakolaisleireillä ja vastaanottajamaissa.
- Tuetaan kehitysyhteistyöllä naisten yritystoimintaa ja luodaan tarpeellinen infrastruktuuri inhimillisen arkielämän takaamiseksi. Varmistetaan, että kehitysyhteistyörahoja kanavoituu suoraan naisten vetämillä kansalaisjärjestöille ja ruohonjuuritason tasa-arvotyölle.
- Edistetään naisten ja tyttöjen mahdollisuutta koulutukseen ja tuodaan tyttöjen koulutuksen edistäminen kehityspolitiikan keskiöön.
- Edistetään kehitysyhteistyöllä turvallisia ja terveellisiä sanitaatio-olosuhteita, mikä on keskeinen edellytys esimerkiksi tyttöjen koulunkäynnille.
- Taataan kaikille maailman naisille kehollinen itsemääräämisoikeus ja oikeus seksuaali- ja lisääntymisterveyteen.
- Lisätään seksuaalikasvatusta ja ehkäisyvälineiden saatavuutta.
- Turvataan erityisesti hoitoalalle saapuvien ulkomaalaisten työntekijöiden oikeudet. Hoitajien kotouttamiseen ja urakehitykseen on panostettava ja perheen yhdistäminen on mahdollistettava tulotasosta riippumatta.

6. Ilmastonmuutos on tasa-arvo-kysymys

Ilmastonmuutos on koko ihmiskunnan ja planeettamme kohtalonkysymys, mutta se on myös nais erityinen kysymys. Ilmastonmuutos lisää äärimmäisiä sääilmiöitä, kuten myrskyjä, poikkeuksellisia hellejaksoja ja kuivuutta. Ilmastonmuutos aiheuttaa pakolaisuutta ja pakolaisuus puolestaan altistaa erityisesti naisia ja lapsia hyväksikäytölle ja ihmiskaupalle.

Äärimmäiset sääilmiöt vaikeuttavat niin maanviljelystä kuin puhtaan veden saatavuuttakin. Monissa kehittyvissä maissa maanviljely ja veden hankinta ovat usein naisten vastuulla. Arktisilla alueilla elämisen edellytykset ovat uhattuina. Se tarkoittaa alkuperäiskansojen jo valmiiksi haavoittuvan aseman heikkenemistä entisestään.

Energiakriisi osoittaa, että suureen energian kysyntään perustuva järjestelmämme on haavoittuvainen. Energian tarpeen hillitseminen auttaa myös ilmastomuutoksen torjunnassa. Energian hinnan nousu yhdistettynä elinkustannusten nousuun vaikuttaa ankarimmin pienituloisiin. Hinnan kompensatioissa tulee huomioida tasa-arvo-vaikutusten mukaiset kohdennukset.

Ilmastomuutos tuo näkyväksi globaalin epätasa-arvon. Suurimman osan päästöistä aiheuttaa etelän luonnonvarojen varassa vaurastunut globaali pohjoinen. Suurimman taakan äärimmäisistä sääilmiöistä ja niiden takia elinkelvottomaksi muuttuvasta elinympäristöstä kantaa globaali etelä. Ilmastomuutos täytyy tunnustaa kaikkia koskettavaksi globaaliksi kriisiksi, josta vastuu kannetaan yhdessä niin, että ne, joilla on varaa, osallistuvat suuremmin panoksiin.

Ilmastomuutoksessa on kyse nuorten ja lasten tulevaisuudesta. Ympäri maailmaa on nähty erityisesti nuorista koostuvaa liikehdintää ilmastomuutoksen vastaisten toimien tehostamiseksi. Nuoret vaativat maidensa hallituksilta ja kansainväliseltä yhteisöltä nykyistä tehokkaampia toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Ilmastomuutos ja pelko oman ja maapallon tulevaisuuden tuhoutumisesta aiheuttaa nuorissa ahdistusta ja jopa mielenterveyden horjumista. On aikuisten vastuulla ottaa nuorten ilmastoahdistus tosissaan. Parhaiten aikuiset osoittavat tämän tekemällä kaikkensa ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Vasemmistonaiset edistää seuraavia tavoitteita:

- Huomioidaan kaikessa päätöksenteossa toiminnan ilmastovaikutukset, estetään ilmastonmuutoksen eteneminen ja turvataan luonnon monimuotoisuuden säilyminen.
- Toteutetaan ilmastopolitiikkaa kaikilla tasoilla sukupuolitietoisesti. Ilmastonmuutos torjutaan niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla sosiaalisesti kestäväällä ja oikeudenmukaisella tavalla.
- Huolehditaan, että naiset ovat edustettuina ja heitä kuullaan ilmastopolitiikassa. Otetaan kehittyvien maiden naisten ja tyttöjen tietotaito mukaan ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävässä työssä.
- Varmistetaan, että myös tulevat hallitukset sitoutuvat tavoitteeseen saada Suomi hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä.
- Varmistetaan, että Suomi toimii aktiivisesti EU:ssa yhteisen ilmastostrategian luomiseksi ja edistää koko EU:n sitoutumista ensin hiilineutraaliuteen ja sen jälkeen hiileneutraaliuuteen viimeistään vuonna 2050.
- Tuetaan vähähiilisen ja hiilettömän tuotannon, teknologian, energianlähteiden sekä kiertotalouden kehittämistä huomattavasti nykyistä runsaammin ja luovutaan ympäristölle haitallisista yritystuista.
- Lisätään joukkoliikennettä ja päästötöntä liikennettä. Siirrytään kohti maksutonta joukkoliikennettä.
- Kaikkea kuluttamista sekä ympäristölle haitallisten tuotteiden valmistusta tulee vähentää. Ekologisten tuotteiden tuotantoa tulee tukea.

vasemmisto
naiset